

V pričujočem prevodu sem dobil besede, ki jih je prevajalec kratko-malo prepisal iz srbsčine namesto poslovenil. N. pr. Zaista, životinja, oprostiti se (nam. posloviti se), nožice (nam. škarje), po lahko (nam. počasi, nalahko = srb. p o l a k o) in dr. — Medveda, volka in risa izvirnik v neki pripovedki najbrž imenuje «čuvare», in ti «čuvari» so v prevodu — «psi». «Nečasna sila» je prevedena v — «nečastno silo» (nam. p e k l e n s k o silo). Na str. 17. stoji tale stavek: «Jarec se predstavi in zbeži.» Kaj je to? V izvirniku najbrž stoji: «J. se p r e s t r a v i . . . » «Prestraviti se» pomeni po naše «prestrašiti se!» V zmyslu pripovedke se je jarec prestrašil in zbežal! (Prevajalec je izjavil, da je ta pasus tiskovna pomota.)

Bojim se, da bi zasledil še hujših netočnosti, če bi imel tudi izvirnik pred seboj.

Srbi radi pišejo nekak kompliciran slog, ki se zdi neslovanski, zato okoren in lesen za naš jezikovni čut. Pošteno in jasno obliko mu damo, če takšne stavke v prevodu delimo in uredimo.

Tega se mora prevajalec zavedati!

«G a z e č e m u s n e g m u z a č n e t e č i k r i z n o s a» (str. 66.) je morda francosko in italijansko, — slovansko, slovensko ni! Na str. 77. v 2. odst. se mešata glagolski pretekli in sedanji čas pripovedovanja. Slovenščina tega ne pozna in ne mara! Odvisnovprašalni stavki se v slovenščini ne začenjajo s «če»; namesto «če» je pravilno samo «ali». Napačno je torej: Pazi, če uhaja; ne vem, če...; Bog zna (!), če...! Ko berem: «Obe očesi», prəcəj mislim na dve kurji očesi, na dve krompirjevi ali trtini očesi, nikakor pa ne na o b e o č i živega bitja! «Pa bi šla med volke» (str. 121., 6. odst.) je dvakrat slabo. Stavek bi se moral glasiti zaradi svojega predpreteklega pomena in zaradi boljše oblike: «Pa bi bila šla med volkove.» Na str. 180., 4. odst., 2. vrsta, bi se stavek moral začeti: «Mačcha... nam.: Hčerka...»

Prevajalec je priden delavec v reproduktivnem in kompilacijskem slovstvu. Srbsčine, ki je ne zmore še popolnoma, naj bi se zaenkrat ne loteval. Če odštejem napake, ki sem jih podčrtal, je s to knjigo dal naši mladini vendarle lep dar. Zakaj vsaka knjiga pravljic je zvezek čiste poezije. *Ivan Zorec.*

Fr. Prešeren: Antologija. Uredio i predgovor napisao dr. Joža Glonar. Zagreb. Narodna knjižnica. 1922. (Naši pjesnici II.) 72 str. Cena nevezanemu primerku 5 Din.

Uredništvo «Narodne knjižnice» v Zagrebu se je lotilo hvalevredne naloge, predstaviti širji publiki «naše pesnike». Da ne prišteva k našim pesnikom samo srbskih ali hrvatskih, izpričuje zvezek, ki je sledil antologiji iz Preradovića ter prinaša antologijo iz Prešerna.

Problem, kako taki hrvatski in srbski publiki, ki po slovenskih knjigah navadno ne sega, predložiti slovenskega Prešerna in ne prevodov iz Prešerna, je rešil urednik dr. Glonar po mojih mislih vsaj v principu srečno: tekst je tu in tam moderniziral, vendar ne tako, da bi delal Prešernu preveč sile; Prešernovo akcentuiranje je izpremenil po potrebah krogov, katerim je knjiga namenjena; dodal je nekaj opomenj, na kaj je treba Hrvatuu ali Srbu pri čitanju slovenskih tekstov posebno paziti, in pa tolmač tistih besed v antologiji, ki bi publiko «Narodne knjižnice» po sodbi Glonarjevi specijalno motile.

Izbira pesmi samā delā name vtis, da je urednik malo prerigorozno iskal tekstov, ki bi naj bili publiki «Narodne knjižnice» lažje razumljivi. V enem slučaju je tudi prekoračil namen antologije iz Prešerna; publiko «Narodne knjižnice» opozarja zelo prozorno na obstoj epične slovenske narodne

poezije. Med pesnjimi, ki jih je Prešeren sam določil za svojo zbirko, gotovo ni nobene take, ki bi po svoji estetski vrednosti ne spadala v tako antologijo. Zato je antologija iz Prešerna seveda še posebno subjektivna stvar. Namesto treh narodnih pesmi, ki jih je Prešeren predelal, bi sprejel jaz n. pr. «Zdravljico» itd. Vprašanje je tudi, kaj je pri taki antologiji, ki je sprejela izmed 111 pesnitev Prešernovih «Pesmi» 40, umestnejše, da se drži Prešernove razporedbe, kakor Glonar, ali da ustvari po svojih vidikih novo.

Glomarjev oris življenja in dela Prešernovega (7—19) v glavnem svoj namen pač doseže: da približa pesnika čitateljem ter jim služi obenem za komentar k razumevanju pesmi. Prešernov pomen za Slovence je z ozirom na publiko, kateri je antologija namenjena, pač premalo poudarjena. O posameznostih bi se dalo govoriti, toda Glomarjev namen v tem uvodu antologiji ni mogel biti, da utira prešernologiji nova pota.

Fr. Kidrič.

Branko Mašić: Deda Joksim, narodni poslanik, lihvar i predsednik svakojakih društava za pomoć i humanitarnost. Novo izdanje «Književnog Juga». Zagreb. 1922.

V predvojni dobi bi ne bili lahko razumeli te prav posebne, pogumno pisane knjige o orientalistvu predvojne Srbije. Ali zdaj, ko nas vsakdanje življenje in trpljenje spominjata «... na velike i masne zarade, poslove, zakupe i nabavke, recimo, kod ishrane vojske ili siromašnih krajeva; kod iskorišćanja državnih majdana (t. j. rudnikov), šumâ, zemlje, rekâ i jezerâ; ili kod gradnje i podizanja drumova (t. j. cest), čuprija (t. j. mostov), željeznica, javnih zgrada i još bezbroj drugih državnih potreba...», zdaj avtorja že razumemo, ko nam z bistrim opazovanjem in z ostro satiro slika dejanje in nehanje Joksima Popadića, narodnega poslanca, oderuha itd.

Zdi se mi, da je vsa нравstvena vrednost tega socijalnega romana — po svoji zasnovi sicer nekoliko preraztrganega in razmetanega — ravno v tem, da nam zvesto in realistično odkriva in kaže življenje, kakršno je Br. Mašić pač gledal, se jezil, smejal in jokal nad njim.

Deda Joksim je cel ptič. Zna živeti, zmerom ve, kaj hoče. Na vesti ima silnih grehov in hudobij. Ali v njem bedi zares čisto slovanska duša, prečuvstvena, preslaba, da bi premagala strasti in zlo, pa se vendarle kesa grehov, dokler ga znova ne omamijo nove strasti, novi grehi in mu ne zatemni vsaj začasno vse, kar je lepo, dobro in pošteno.

Iz knjige diha prav posebna, močna balkanska čutnost, ki večkrat rada spolzne v čudne orgije. V bralcu vzbudi s prirodno močjo opisovanega življenja zavestno soobčutje.

Slog je krepak, v opisovanju narave tudi lep in poetičen.

Risbe J. Kljakovića so prav lepe, mojstrske in knjigi v krasno dopolnilo.

Ivan Zorec.

D. Nedelkovitch: La philosophie naturelle et relativiste de R. J. Boscovich. Paris 1922. Éditions de la vie universitaire. Cena 20 Frs.

Rude J. Bošković je Slovencem že po imenu malo znan, po svojih delih pa gotovo večini popolnoma neznan. In vendar je to edini Jugoslovan, čigar ime se lahko imenuje v vrsti z imeni svetovnih duševnih velikanov kakor Newtona, Leibniza in Kanta. O njem je po pravici trdil dr. Br. Truhelka, da je «u prilično pustoj vasioni naše nauke najkupnija zvezda», za katero daleč zaostajajo vse druge (Jug. Njiva VI. 6. 1922., str. 445.) in na temeljih Boškovićeve znanstvene zapuščine se ima po njegovem mnenju zidati hram «jedinstvene jugoslavjenske nauke» (Jug. Njiva-Obnova IV. 27. 1920., str. 570.).